

Załącznik do uchwały Nr XLIV/518/2022

Rady Gminy Starogard Gdański

z dnia 31 marca 2022 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY STAROGARD GDAŃSKI
NA LATA 2021-2030**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE.....	7
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA.....	15
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	15
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ.....	15
3. DEMOGRAFIA.....	16
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	17
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	17
6. GOSPODARKA.....	18
7. ZASOBY MIESZKANIOWE.....	18
8. EDUKACJA I KULTURA.....	19
9. OCHRONA ZDROWIA.....	23
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	24
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	24
12. POMOC SPOŁECZNA.....	26
13. BEZROBOCIE.....	38
14. BEZDOMNOŚĆ.....	41
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	41
16. SYTUACJA DZIECKA.....	46
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	49
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY.....	53
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY.....	55
20. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI.....	57
21. ANALIZA SWOT.....	61
22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	69
III. PROGRAMOWANIE.....	72
1. WIZJA I MISJA.....	72
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	73
3. PROGNOZA ZMIAN.....	89
4. RAMY FINANSOWE.....	92
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA.....	93
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA.....	94
7. PROGRAMY I PROJEKTY.....	95
UWAGI KOŃCOWE.....	97

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański został przygotowany na lata 2021-2030. W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia efektów realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 118 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 85% kobiet i 15% mężczyzn.

Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (48%) oraz 26-35 lat (37%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 46-55 lat (6%) oraz osób w wieku 20-25 lat (5%). Najmniejszy odsetek osoby w wieku 56-65 lat (2,5%) oraz osoby powyżej 65 lat (1,5%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20. roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 37% spośród nich zadeklarowało posiadanie

wykształcenia średniego, 35% wyższego, 13% ankietowanych zasadniczego zawodowego, a 5% gimnazjalnego.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 70% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Starogard Gdański od urodzenia, a 30% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 1 do 37 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
118	kobiety (85%)	20-25 lat (5%)	od urodzenia (70%)	wyższe (35%)
		26-35 lat (37%)		średnie (37%)
	mężczyźni (15%)	36-45 lat (48%)	od 1 do 37 lat (30%)	zasadnicze zawodowe (13%)
		46-55 lat (6%)		gimnazjalne (5%)
		56-65 lat (2,5%)		
		powyżej 65 lat (1,5%)		brak deklaracji (10%)

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 113 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 85% kobiet i 15% mężczyzn.

Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat (46%) oraz 26-35 lat (39%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku 46-55 lat i 56-65 lat (po 6%). Osoby poniżej 20 lat, osoby w wieku 20-25 lat i powyżej 65 lat reprezentowane były przez 1% ankietowanych. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
----------------------	------	---------------	------------------------------	---------------

113	kobiety (85%)	poniżej 20 lat (1%)	od urodzenia (52%)	wyższe (42%)
	mężczyźni (15%)	20-25 lat (1%)	od 1 do 25 lat (40%)	średnie (34%)
		26-35 lat (39%)		
		36-45 lat (46%)		
		46-55 lat (6%)	od 30 do 53 lat (8%)	zasadnicze zawodowe (15%)
		56-65 lat (6%)		podstawowe (1%)
		powyżej 65 lat (1%)		brak deklaracji (8%)

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 8 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy Starogard Gdański.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030 wskazuje problemy, których niwelowanie lub rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych. Jej realizacja pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Opracowany dokument w swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 z późn. zm.)

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”

- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. Już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”.

W KPR znalazła się bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2030

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2030. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2030 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. Ta inicjatywa KE nazywana została w skrócie REACT-EU.

Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2030 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki

zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety: Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- 1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,
- 1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

- 2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,
- 2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,
- 2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,
- 2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

- 3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 wyznacza cele rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, określa jego politykę przestrzenną oraz wskazuje kierunki rozwoju. Do najważniejszych wyzwań rozwojowych ujętych w dokumencie zaliczono:

- zwiększenie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego;
- poszerzenie oferty oraz poprawa dostępności i jakości usług publicznych, w tym edukacyjnych;
- rozwój działań związanych z promocją zdrowia i profilaktyką zdrowotną;
- rozwój kapitału społecznego w oparciu o różnorodność kulturową, dziedzictwo oraz tradycje regionu;
- rozwój infrastruktury transportu zbiorowego i dróg publicznych;
- wzrost konkurencyjności gospodarczej, w tym aktywności eksportowej pomorskich przedsiębiorstw;
- wykorzystanie technologii cyfrowych w życiu codziennym, administracji publicznej i biznesie.

Strategia wskazuje trzy cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym, które zostały zoperacjonalizowane przez 12 celów operacyjnych.

Cel strategiczny 1. Trwałe bezpieczeństwo.

Cele operacyjne:

- 1.1 Bezpieczeństwo środowiskowe.
- 1.2 Bezpieczeństwo energetyczne.
- 1.3 Bezpieczeństwo zdrowotne.
- 1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe.

Cel strategiczny 2. Otwarta wspólnota regionalna.

Cele operacyjne:

- 2.1 Fundamenty edukacji.
- 2.2 Wrażliwość społeczna.

- 2.3 Kapitał społeczny.
- 2.4 Mobilność.

Cel strategiczny 3. Odporna gospodarka.

Cele operacyjne:

- 3.1 Pozycja konkurencyjna.
- 3.2 Rynek pracy.
- 3.3 Oferta turystyczna i czasu wolnego.
- 3.4 Integracja z globalnym systemem transportowym.

Strategia Rozwoju Gminy Wiejskiej Starogard Gdański na lata 2012-2022

Strategia Rozwoju Gminy Wiejskiej Starogard Gdański na lata 2012-2022 została sporządzona w ramach projektu „Wzmocnienie potencjału Urzędu Gminy w Starogardzie Gdańskim w obszarze zarządzania finansami. Wieloletnia prognoza finansowa” (POKL.05.02.01-00-105/10-00). W jej ramach przeprowadzono diagnozę istniejącego potencjału gminy, przedstawiono perspektywy i kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, dokonano analizy SWOT.

Sformułowano wizję: „Gmina Starogard Gdański – gmina przyjazna mieszkańcom i inwestorom, gmina z rozwijającą się infrastrukturą techniczną i społeczną, bezpieczny i ekologiczny obszar rozwoju gospodarczego, na terenie której stosowane są zasady zrównoważonego rozwoju we wszystkich aspektach życia. Dzięki licznym atutom środowiska naturalnego oraz rozwiniętej infrastrukturze stwarzająca korzystne warunki zamieszkania, spędzania wolnego czasu oraz rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości”.

Poprzez wizję wypracowano misję rozwoju gminy, która pokazuje pozytywny obraz gminy Starogard Gdański w perspektywie do roku 2022: „Teraźniejszością i przyszłością gminy Starogard Gdański jest jej zrównoważony rozwój w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym, gospodarczym i społecznym, umożliwiający przekształcenie gminy w wyróżniające się w powiecie starogardzkim atrakcyjne miejsce zamieszkania, pracy i wypoczynku z dobrze wykształconymi i silnymi funkcjami gospodarczymi, turystycznymi, rekreacyjnymi i wypoczynkowymi o znaczeniu regionalnym. Dążenie do równomiernego, kompleksowego rozwoju gminy Starogard Gdański poprzez zachowanie równowagi pomiędzy aktywnością gospodarczą, opartą na solidnej bazie usługowo-gospodarczej i rolniczej, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego. Gmina propagująca nowe technologie w zakresie ochrony środowiska i technik wytwarzania energii. Atrakcyjna

turystycznie, rolnicza gmina Starogard Gdański jest przyjazna mieszkańcom i inwestorom, sprzyja rozwojowi przedsiębiorstw tworzonych zarówno przez inwestorów zewnętrznych, jak i wewnętrznych oraz posiada zróżnicowany sektor usług. Rolnicy są skupieni w organizacjach, grupach producenckich i spółdzielczych.”

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Starogard Gdański to [gmina wiejska](#) położona w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie starogardzkim. Gmina składa się z 27 sołectw położonych na obszarze 196,16 km²: Barchnowy, Brzeźno Wielkie, Ciecholewy, Dąbrówka, Jabłowo, Janin, Janowo, Klonówka, Kokoszkowy, Kolincz, Koteże, Krąg, Linowiec, Lipinki Szlacheckie, Nowa Wieś Rzeczna, Okole, Owidz, Rokocin, Rywałd, Semlin, Siwiałka, Sucumin, Sumin, Szpęgawsk, Trzcińsk, Zduny, Żabno. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką są Kokoszkowy (1 877 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Stary Las (72 osoby).

Na terenie gminy działa ponad 40 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Starogard Gdański pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali atrakcyjne położenie geograficzne oraz sprzyjające rozwojowi turystyki walory krajobrazowe, przede wszystkim lasy i jeziora. Wśród atutów wymieniono też pozyskiwanie i właściwe wydatkowanie środków na realizowanie inwestycji.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiała się kwestia trudności komunikacyjnych, zwłaszcza braku połączeń z mniejszymi miejscowościami. Za równie istotną kwestię uznano niewystarczającą liczbę miejsc pracy. Według badanych duży problem stanowi także brak aktywizacji mieszkańców małych miejscowości.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (modernizacja dróg, budowa chodników, wytyczanie ścieżek rowerowych). Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano też tworzenie miejsc spotkań dla różnych grup wiekowych (młodzież, seniorzy). Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli również

promocję turystyki, zwiększenie oferty wypoczynkowej nad jeziorami, a także utworzenie nowych miejsc pracy.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2020 r. gmina liczyła 16 431 osób, wśród których było 8 217 kobiet, które stanowiły prawie 50% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 84 osoby na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2018-2020 ogólna liczba mieszkańców gminy ulegała wahaniom. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba starszych mieszkańców gminy wahała się, malała natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym.

W latach 2018-2020 w każdym kolejnym roku analizy liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą dodatnią. Saldo migracji ludności gminy w analizowanym okresie było również stale dodatnie. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	4 050	3 902	4 028
liczba osób w wieku produkcyjnym	10 098	10 063	10 264
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2 123	2 396	2 139
ogółem	16 721	16 361	16 431

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba urodzeń żywych	204	175	162
liczba zgonów	105	136	132
przyrost naturalny	+99	+39	+30

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
---------------	------	------	------

liczba zameldowanych osób spoza gminy	359	323	250
liczba osób wymeldowanych poza gminę	109	64	98
saldo migracji ogółem	+250	+259	+152

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański i Głównego Urzędu Statystycznego.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Starogard Gdański jest zróżnicowany. Dobrze rozwinięty jest system zaopatrzenia w wodę, dalszych inwestycji wymaga natomiast sieć kanalizacyjna. Na terenie gminy funkcjonują 3 biologiczne oczyszczalnie ścieków. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2020 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	257
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	liczba przyłączy 3 631
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	106
liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	2 105
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	3
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	79,026
liczba przyłączy sieci gazowej	843
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	308
w tym długość dróg gminnych (w km)	125

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

5.KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez teren gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 22 (Kostrzyn nad Odrą – Grzechotki) i droga wojewódzka nr 222 (Gdańsk Orunia – Skórcz). W pobliżu przebiega autostrada A1.

Podmioty świadczące usługi komunikacyjne w gminie to: Miejski Zakład Komunikacyjny w Starogardzie Gdańskim, PKS Starogard Gdański S.A., PHU „Owsiak” Wiesław Owsiak, P.U.P.H. Mateo Sp. Jawna oraz Polskie Koleje Państwowe S.A.

6. GOSPODARKA

Sytuacja gospodarcza regionu w istotny sposób wpływa na poziom życia jego mieszkańców. Ważnym sektorem gospodarki lokalnej w gminie Starogard Gdański jest rolnictwo, stanowiące źródło utrzymania znacznej części ludności. Użytki rolne zajmują ok. 60% powierzchni gminy. Udział lasów i gruntów leśnych w ogólnej powierzchni gminy wynosi ok. 30%. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	19 616
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	11 776
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	5 829
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	2 011

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

W gminie Starogard Gdański w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 758 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 130 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 141 nowych podmiotów, a 46 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności były budownictwo, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych. Dane w odniesieniu do lat 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej na terenie gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba podmiotów ogółem (według stanu na koniec roku)	1 561	1 653	1 758

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

7. ZASOBY MIESZKANIOWE

W 2020 r. gmina posiadała w swoich zasobach 32 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni 1 655 m², w których zamieszkiwało 97 osób. W analizowanym roku gmina dysponowała 25 mieszkaniami socjalnymi o łącznej powierzchni 951 m², które były zamieszkiwane przez 73 osoby. Dane dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie w latach 2018-2020 zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
----------------------	-------------	-------------	-------------

liczba mieszkań komunalnych	35	33	32
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	1 806	1 717	1 655
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	88	96	97
liczba mieszkań socjalnych	25	25	25
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	951	951	951
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	73	73	73

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna w postaci dodatku mieszkaniowego. W gminie Starogard Gdański tej formy wsparcia udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane dotyczące tej kwestii prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	70	86	78
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	804	751	765
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	219 314,64	216 547,87	246 773,19

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowały 33 placówki systemu oświaty: w tym 24 placówki wychowania przedszkolnego, 8 szkół podstawowych i 1 szkoła ponadpodstawowa. Dane na temat przedszkoli i szkół w gminie, podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych oraz wykaz placówek systemu oświaty działających w gminie zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	24	522	61
w tym przedszkola	2	173	22
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	7	126	14
w tym inne formy wychowania przedszkolnego	15	223	25

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Tabela 12. Placówki systemu oświaty w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba	liczba dzieci,	liczba
--------------	--------	----------------	--------

	placówek	uczniów	nauczycieli
szkoły podstawowe	8	1 291	175
szkoły ponadpodstawowe	1	684	58

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Tabela 13. Wykaz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bernarda Janowicza w Brzeźnie Wielkim	Brzeźno Wielkie, ul. Szkolna 5 83-115 Swaróżyn
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrowce	Dąbrowka, ul. Starogardzka 47, 83-212 Bobowo
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Franciszka Peplińskiego w Rokocinie	Rokocin, ul. Parkowa 2, 83-200 Starogard Gd.
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Józefa Grzybka w Kokoszkowach	ul. Szkolna 24, 83-207 Kokoszkowy
5.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Jabłowie	ul. Szkolna 5, 83-211 Jabłowo
6.	Zespół Kształcenia i Wychowania w Rywałdzie	Rywałd, ul. Szkolna 4, 83-200 Starogard Gd.
7.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Suminie	Sumin 38, 83-200 Starogard Gd.
8.	Technikum im. gen. Józefa Hallera w Owidzu	Owidz, ul. Szkolna 6, 83-211 Jabłowo
9.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Wybickiego w Trzcińsku	Trzcińsk 14, 83-209 Godziszewo

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Gminny Ośrodek Kultury i Sportu Grodzisko Owidz, którego głównym zadaniem jest inicjowanie wszelkich form działalności statutowej mających na celu rozwijanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych i sportowych społeczności lokalnej, szeroko pojęta edukacja kulturalna oraz wspomaganie działań promocyjnych gminy.

W gminie funkcjonuje Biblioteka Publiczna w Kokoszkowach prowadząca punkty biblioteczne przy świetlicach wiejskich w Suminie i Szpęgawsku. Ich zadaniem jest gromadzenie, opracowanie i udostępnienie zbiorów bibliotecznych oraz upowszechnienie wiedzy na terenie gminy.

Na terenie gminy Starogard Gdański działają również świetlice wiejskie. Ich działalność ma na celu integrację środowiska lokalnego, inicjowanie aktywności mieszkańców działających na rzecz wsi oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i sportowej.

Na terenie gminy ukazuje się biuletyn informacyjny „Kurenda”. Jest to miesięcznik, który opracowują pracownicy Urzędu Gminy we współpracy z jednostkami gminy, organizacjami, sołtysami etc., a dystrybuowany jest wśród mieszkańców bezpłatnie. Dane na temat placówek kultury przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 14. Placówki kultury w gminie w 2020 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	20 000	13
świetlice	20	16 431	20
biblioteki i filie	3	767	3

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Tabela 15. Wykaz placówek kultury w 2020 r.

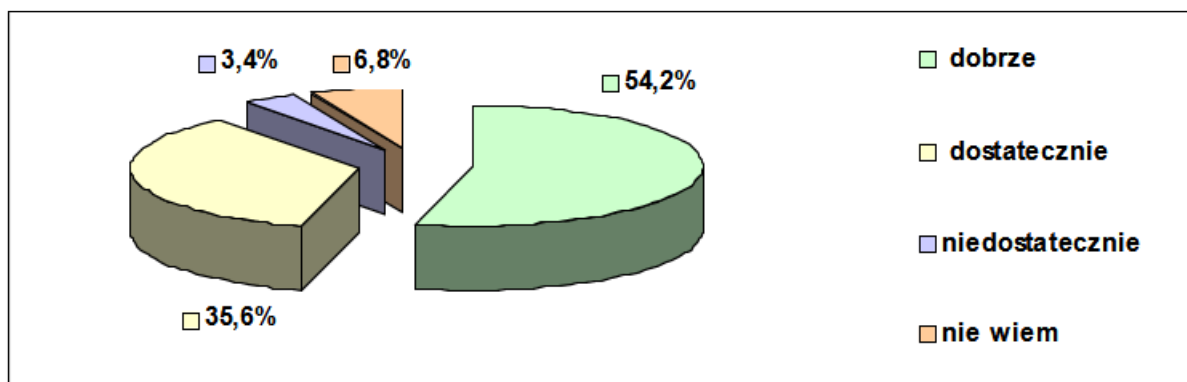
lp.	nazwa placówki	adres
1.	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu Grodzisko Owidz	ul. Rycerska 1, 83-211 Owidz
2.	Biblioteka Publiczna w Kokoszkowach	ul. Szkolna 24, 83-207 Kokoszkowy
3.	Zespół Świetlic Wiejskich	ul. Sikorskiego 9, 83-200 Starogard Gdański

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Zdaniem 89,8% badanych oferta edukacyjna szkół w gminie jest dobra lub dostateczna. Zaledwie 3,4% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 6,8% pytaných. Poniższy wykres przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

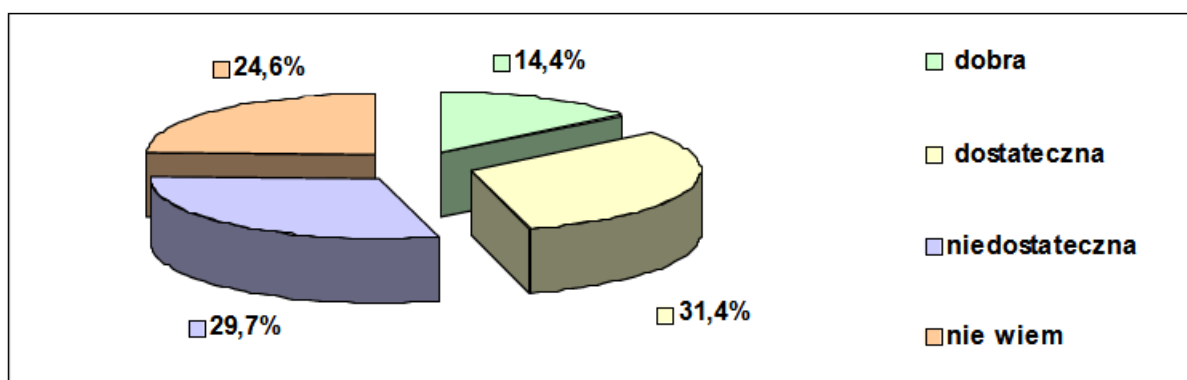
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta opieki przedszkolnej w gminie została oceniona pozytywnie przez 46% ankietowanych. Jednak 37% badanych nie podziela tej opinii, a 17% respondentów nie przedstawiło zdania w tej sprawie.

Zdaniem 24% badanych brak opieki nad dziećmi do lat 3 nie jest problemem dla mieszkańców. Jednocześnie 36% respondentów postrzega brak placówek opieki nad dziećmi do lat 3 jako problemem. 40% respondentów nie potrafiło wypowiedzieć się w tej kwestii.

Dość pozytywnie oceniono obecną ofertę kulturalną w gminie. Według 14,4% ankietowanych jest ona dobra, z kolei 31,4% badanych przyznało, że jest dostateczna. Przeciwnego zdania było 29,7% respondentów. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 24,6% pytanym. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Starogard Gdański w 2020 r. funkcjonowały 2 zakłady opieki zdrowotnej i prowadzonych było 21 praktyk lekarskich. Dane dotyczące tej kwestii zawarto w poniższych tabelach.

Tabela 16. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2020 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	2
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	2
liczba prywatnych praktyk lekarskich	21
liczba aptek i punktów aptecznych	-

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

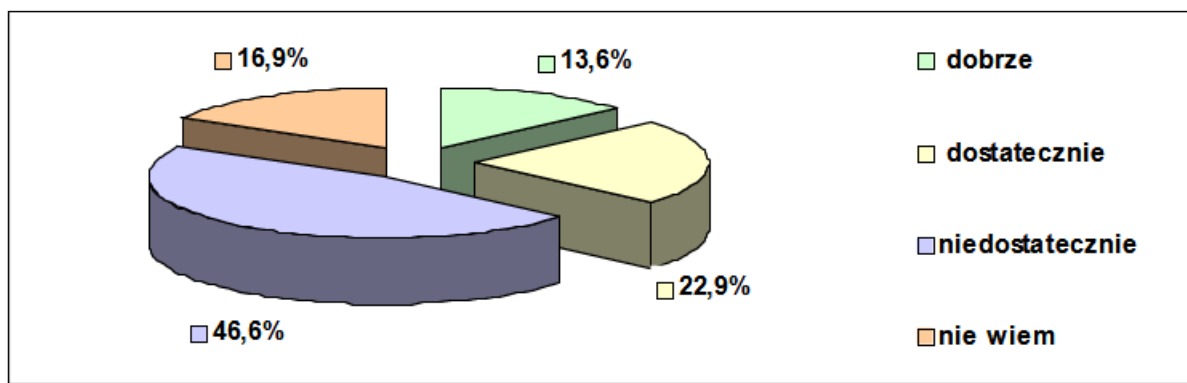
Tabela 17. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w gminie w 2020 r.

lp.	podmiot	adres
1.	Centrum Medyczne „Polmed” filia Przychodnia Lekarska Rywałd	ul. Szkolna 2 83-200 Starogard Gdański
2.	Centrum Rehabilitacyjno-Lecznicze „Medpharma”	Nowa Wieś Rzeczna, ul. Leśna 1a 83-200 Starogard Gdański

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

W badaniu ankietowym poproszono respondentów również o ocenę oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów, 46,6%, uznało za nieдостateczną ofertę w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Jednocześnie 36,5% respondentów stwierdziło, że jest ona dobra lub dostateczna. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 16,9% pytaných.

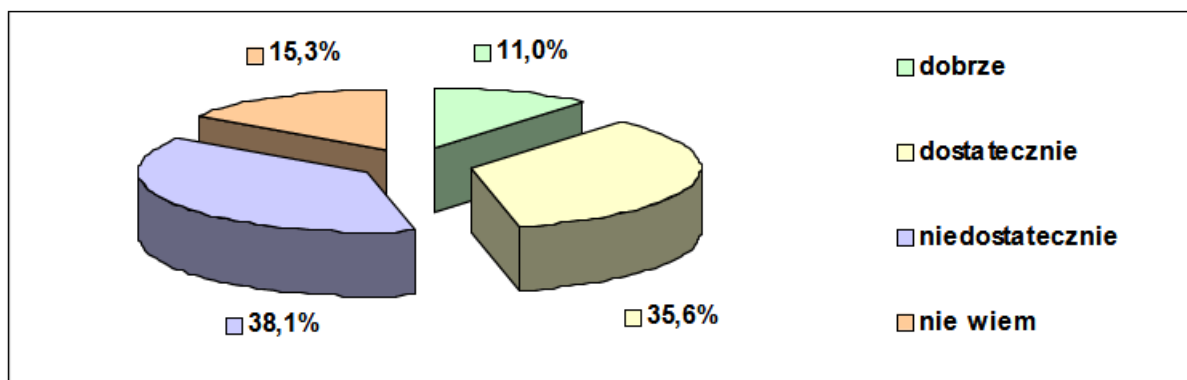
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Starogard Gdański składają się takie obiekty, jak: stadiony sportowe, kompleks boisk sportowych z bieżnią, boiska oraz sale gimnastyczne. Na terenie gminy funkcjonują: Wiejski Klub Sportowo-Rekreacyjno-Turystyczny „Relaks” w Barchnowach oraz Wiejski Klub Sportowy „Strzał” w Jabłowie.

Unikatowe warunki przyrodnicze, walory krajobrazowe, wysoki stopień zalesienia (z największym kompleksem leśnym, jakim jest Las Szpęgawski) oraz niski stopień uprzemysłowienia, a także czystość wód i powietrza stwarzają dogodne warunki dla rozwoju różnorodnych form turystyki i rekreacji w gminie Starogard Gdański. Pod względem etniczno-kulturowym gmina położona jest na obszarze Kociewia, a bogate dziedzictwo kulturowe tego regionu i jego interesująca historia mają wpływ na atrakcyjność turystyczno-krajoznawczą gminy.

W badaniu ankietowym poproszono respondentów o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. 46,6% ankietowanych uznało ją za dobrą lub dostateczną, ale 38,1% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Zdania w tej kwestii nie wyraziło 15,3% badanych. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji w Starogardzie Gdańskim, w latach 2018-2020 na terenie gminy stwierdzono ogółem 153 przestępstwa w 2018 r., 132 przestępstwa w 2019 r. i 114 przestępstw w 2020 r., w tym 1 przestępstwo popełnione przez osoby nieletnie w 2018 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2018-2020

przestępstwa w rozbiciu na poszczególne kategorie	liczba przestępstw 2018	liczba przestępstw 2019	liczba przestępstw 2020
przeciwko życiu i zdrowiu	6	2	1
przeciwko wolności	5	6	6
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	22	19	26
przeciwko mieniu	54	53	55
przeciwko rodzinie i opiece	47	38	16
przeciwko wiarygodności dokumentów	2	-	2
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	1	1	-
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	11	4	3

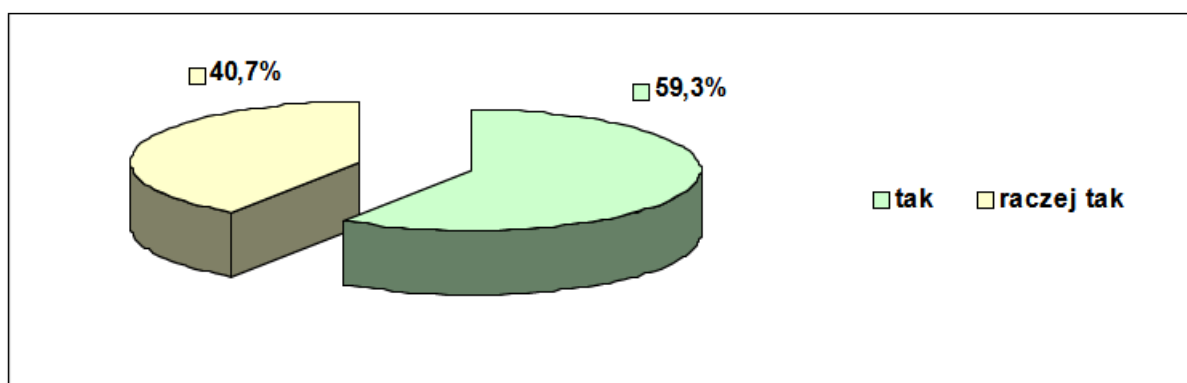
Dane Komendy Powiatowej Policji w Starogardzie Gdańskim.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w gminie w 2020 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (55 przypadków, o 2 mniej w porównaniu z 2019 r.), przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (26 przypadków, o 7 mniej w porównaniu z 2019 r.) i przeciwko rodzinie i opiece (16 przypadków, o 22 mniej w porównaniu z 2019 r.).

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Starogardzie Gdańskim przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2018 r. policjanci wszczęli 25 takich procedur, w 2019 r. – 37, a w 2020 r. – 31.

W badaniu ankietowym zadano respondentom pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Z uzyskanych wypowiedzi wynika, że wszyscy uczestnicy badania w miejscu zamieszkania czują się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

12. POMOC SPOŁECZNA

Z końcem 2020 r. kadre Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 20 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 19. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	1
pracownicy socjalni	7	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	-	-
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	-	-
pozostali pracownicy	12	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Tabela 20. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		1	6
	wyższe niekierunkowe		–	–
	średnie kierunkowe		–	1
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	1
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			4	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			–	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie

mniej jednak niż 3 pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2020 r. w gminie Starogard Gdański wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 23,8 rodzin objętych pracą socjalną.

Z końcem 2020 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik i 6 pracowników socjalnych. Wykształceniem średnim kierunkowym legitymował się 1 pracownik socjalny. Dodatkowo kierownik GOPS-u oraz 1 pracownik socjalny posiadali ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Przepisy prawa precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2018-2020 w gminie Starogard Gdański na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 21. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
ogółem	3 335 735	3 691 928	3 876 115
w tym na świadczenia pomocy społecznej	2 288 274	2 560 736	2 557 785
na zadania własne gminy	871 850	976 277	1 048 475
na zadania zlecone gminie	1 416 424	1 584 459	1 529 310

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w analizowanym okresie rosła.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela 22. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	533	511	495
liczba rodzin	327	308	316
liczba osób w rodzinach	963	871	893
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	5,76%	5,32%	5,43%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Zarówno liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie, jak i udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogólnej ludności gminy ulegały wahaniom. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej, aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej oraz powodów przyznania pomocy społecznej w 2020 r.

Tabela 23. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-17 lat	167
18-25 lat	15
26-35 lat	70
36-45 lat	87
46-55 lat	74
56-65 lat	85
66 lat i więcej	29
razem	527

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Tabela 24. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	47
pracuje dorywczo	23
nie pracuje	76
studiuje	16
uczy się	24
na rencie	54
na emeryturze	29
na zasiłku dla bezrobotnych	54
bezrobotny bez prawa do zasiłku	37

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ubóstwo	149	123	130	355	297	300
sieroctwo	1	2	1	1	4	1
bezdomność	17	10	12	18	10	12
potrzeba ochrony macierzyństwa	83	80	54	438	406	308
bezrobocie	151	120	123	475	370	358
niepełnosprawność	144	131	136	380	370	359
długotrwała lub ciężka choroba	160	160	165	380	370	359
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	67	67	64	265	247	243
w tym rodziny niepełne	43	43	40	133	129	125
w tym rodziny wielodzietne	21	21	23	126	117	129
przemoc w rodzinie	10	10	16	37	35	66
alkoholizm	17	20	17	26	31	26
narkomania	-	7	2	-	7	2
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	2	1	1	6	1
zdarzenie losowe	-	4	2	-	13	7

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

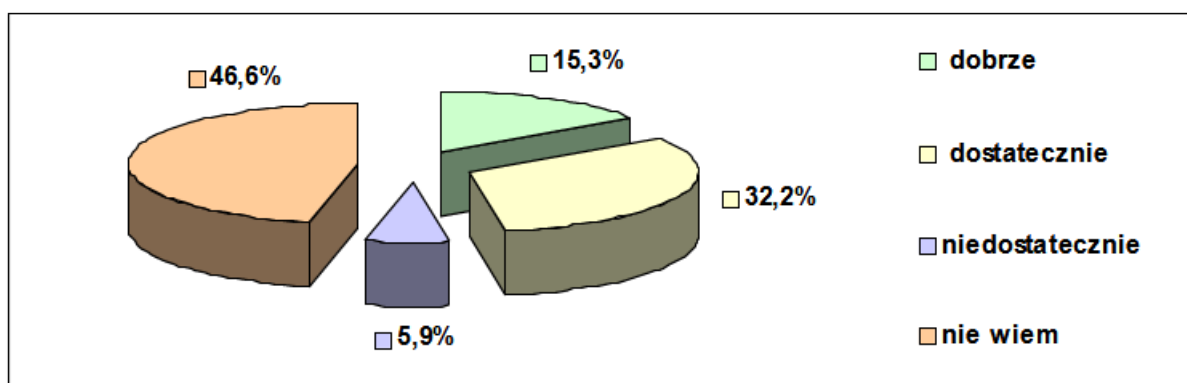
Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2020 r. wykazała, że największe grupy stanowiły osoby w wieku 36-45 lat oraz dzieci i młodzież do lat 17. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby nie pracujące.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 były długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. W pierwszym przypadku na przestrzeni rozpatrywanego okresu liczba rodzin

korzystających ze wsparcia z tych powodów rosła, zaś w drugim ulegała wahaniom. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były ubóstwo oraz bezrobocie. Liczba rodzin w obu powyższych przypadkach ulegała wahaniom. Zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były: potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz alkoholizm i przemoc w rodzinie.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Ponad 47% badanych pozytywnie oceniło te działania. Zdaniem 32,2% ankietowanych są one dostateczne, z kolei 15,3% uczestników badania przyznało, że są dobre. Tylko 5,9% pytanym stwierdziło, że są one niedostateczne. Wysoki odsetek (46,6%) respondentów miał problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2018-2020

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020

pieniężna	315	299	314	302	285	306	871	871	853
rzeczowa	237	225	190	138	120	101	587	795	437
praca socjalna	X	X	X	291	178	167	873	570	576
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	-	-	-	-	-	-
schronienie	17	10	12	17	10	12	18	10	12
usługi opiekuńcze	3	4	3	3	4	3	3	4	3
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	7	7	4	7	7	4	25	26	15
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	10	12	12	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

W latach 2018-2020 na terenie gminy Starogard Gdański najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia finansowego i pracy socjalnej, przy czym w pierwszym przypadku ich liczba w tym okresie ulegała wahaniom, zaś w drugim przypadku malała.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2018 r. zawarto 18 kontraktów, w 2019 r. – 11 kontraktów, a w 2020 r. zawarto 12 kontraktów socjalnych.

Wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2020 r. 20 rodzin, w których wychowywało się 46 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa

tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2018-2020.

Tabela 27. Asystenci rodziny w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	20	21	20
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	47	49	46
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	9	14	16
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	33 648	36 649	44 127

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających oraz wysokości kosztów ponoszonych przez gminę z tytułu pobytu w DPS przedstawia kolejna tabela.

Tabela 28. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	2	2	1
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	10	12	12
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej (zł)	276.168	373.378	395.754

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Szczególną formą wsparcia jest **Karta Dużej Rodziny**. Karta to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Starogard Gdański zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 29. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba wydanych kart	229	704	243
liczba rodzin objętych wsparciem	60	313	84
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	143	181	117

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Starogardzie Gdańskim przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2018-2020 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, wzrastała, malała natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne. Dane w tym zakresie prezentują poniższe tabele.

Tabela 30. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	5 981 116	6 371 452	6 515 098
liczba osób, którym przyznano świadczenie	1 772	1 723	1 550

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Tabela 31. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2018-2020

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2018	2019	2020
zasiłek rodzinny	14 750	14 581	12 148
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	117	74	59
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	404	387	280
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	521	540	485
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	904	839	705
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1 574	1 660	1 205
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1 816	1 797	1 883
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka	2 757	2 768	2 431

w rodzinie wielodzietnej			
zasiłek pielęgnacyjny	7 101	7 494	7 760
świadczenie pielęgnacyjne	988	970	1 100
specjalny zasiłek opiekuńczy	190	246	289
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	159	138	123
świadczenie rodzicielskie	527	599	355
zasiłek dla opiekuna	234	180	159
razem	32 042	32 273	28 982

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

W latach 2018-2020 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy ulegała wahaniom. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Kolejność trzech najczęściej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2018-2020 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim realizował Program Rodzina 500+. W 2020 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **21 579 197,52 zł**. Ustalone prawo do świadczenia miało 2 216 rodzin, a świadczeniem objęto w sumie 3 842 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje

matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W analizowanym okresie w gminie Starogard Gdański przyznawano po 3 takie świadczenia w 2018 r. i 2020 r.

W 2020 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim wypłacał świadczenie „**Dobry start**”. Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło w 2020 r. do 1 662 rodzin i objęło łącznie 2 488 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 746 400,00 zł.

W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” z pomocy skorzystało 333 dzieci i 482 osoby dorosłe w 2018 r., natomiast w ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**”, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało 308 dzieci i 453 osoby dorosłe w 2019 r. oraz 313 dzieci i 497 osób dorosłych w 2020 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	176	176	155
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	792 197,42	722 880	637 491,07

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat osób objętych przez nie wsparciem w 2020 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji	kategoria klienta	liczba osób z gminy objętych wsparciem
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Grunwaldzka 28, 83-200 Starogard Gd.	dzieci i młodzież	199
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Paderewskiego 11, 83-200 Starogard Gd.	- osoby niepełnosprawne - dzieci pozbawione opieki	b.d.
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Mickiewicza 9, 83-200 Starogard Gd.	- osoby niepełnosprawne, - dzieci niepełnosprawne	46
4.	Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gdańskim	ul. Kanałowa 3, 83-200 Starogard Gd.	osoby bezrobotne	204
5.	Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej	ul. Kościuszki 13, 83-200 Starogard Gd.	- osoby nadużywające alkoholu, - ofiary przemocy w rodzinie	b.d.
6.	Komenda Powiatowa Policji w Starogardzie Gdańskim	ul. Bohaterów Getta 2, 83-200 Starogard Gd.	mieszkańcy gminy	b.d.
7.	Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Dominika 8, 83-200 Starogard Gdanski	osoby niepełnosprawne intelektualnie	23
8.	Dom Pomocy Społecznej w Rokocinie	ul. Parkowa 4, 83-200 Starogard Gdanski	osoby niepełnosprawne intelektualnie (mężczyźni)	2
9.	Dom Pomocy Społecznej w Szpęgawsku	ul. Kasztanowa 23, 83-200 Starogard Gdanski	osoby dorosłe przewlekłe psychicznie chore i osoby upośledzone umysłowo	9

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Starogardzie Gdańskim w roku szkolnym 2019/2020 objęła wsparciem 199 osób (dzieci i młodzież) z gminy Starogard Gdański, w tym – Barchanowy – 3 osoby, Brzeźno Wielkie – 2 osoby, Ciecholewy – 2 osoby, Dąbrówka – 16 osób, Jabłowo – 15 osób, Janin – 1 osoba, Janowo – 4 osoby, Klonówka – 3 osoby, Kokoszkowy – 3 osoby, Kolincz – 3 osoby, Koteże – 9 osób, Krąg – 10 osób, Linowiec – 4 osoby, Lipinki

Szacheckie – 8 osób, Nowa Wieś Rzeczna – 16 osób, Okole – 5 osób, Owidz – 8 osób, Rokocin – 26 osób, Rywałd – 13 osób, Semlin – 3 osoby, Siwiałka – 3 osoby, Sucumin – 8 osób, Sumin – 6 osób, Szpęgawsk – 13 osób, Trzcińsk – 6 osób, Zduny – 8 osób, Żabno – 1 osoba. Zgłaszane problemy dotyczyły organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w obszarach edukacji, w tym doradztwa zawodowego oraz funkcjonowania emocjonalno-społecznego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do mieszkańców gminy realizuje zadania m.in. w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u w tym obszarze.

Tabela 34. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	–	–	–
liczba dzieci z gminy adoptowanych	–	–	–
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	12	16	32
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	1	–
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	9	11	17
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	9	9	7

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim.

13. BEZROBOCIE

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim, w latach 2018-2020 liczba osób bezrobotnych w gminie ulegała wahaniom. Liczba kobiet, które w latach 2018-2020 stanowiły większość ogółu osób pozostających bez pracy, również ulegała wahaniom. Zmniejszył się natomiast udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 35. Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
---------------	------	------	------

liczba osób w wieku produkcyjnym	10 098	10 063	10 264
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	275	266	367
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	192	177	235
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	2,72%	2,64%	1,92%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2018-2020 w powiecie starogardzkim, województwie pomorskim i w kraju.

Tabela 36. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
stopa bezrobocia w powiecie starogardzkim	5,6%	5,3%	7,2%
stopa bezrobocia w województwie pomorskim	4,9%	4,4%	5,9%
stopa bezrobocia w kraju	5,8%	5,2%	6,2%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2018-2020 powiat starogardzki charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa pomorskiego stopą bezrobocia oraz wyższą w stosunku do kraju w latach 2019-2020. Zarówno w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia ulegał wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie przydatna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2020 r. dla gminy Starogard Gdański przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	72	43	59,7%
25-34 lata	112	88	78,6%
35-44 lata	73	54	73,9%
45-54 lata	46	27	58,7%
55-59 lat	43	23	53,4%
60 lat i więcej	21	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	

do 1 miesiąca	41	22	53,6%
1-3 miesiące	69	41	59,4%
3-6 miesięcy	66	41	62,1%
6-12 miesięcy	74	40	54,0%
12-24 miesiące	69	49	71,0%
powyżej 24 miesięcy	48	42	87,5%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	43	33	76,7%
policealne i średnie zawodowe	91	68	74,7%
średnie ogólnokształcące	50	32	64,0%
zasadnicze zawodowe	85	39	45,8%
gimnazjalne i niższe	98	63	64,3%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	50	33	66,0%
do 1 roku	65	46	70,8%
1-5 lat	113	83	73,4%
5-10 lat	48	31	64,6%
10-20 lat	41	29	70,7%
20-30 lat	26	8	30,8%
30 lat i więcej	24	5	20,8%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim.

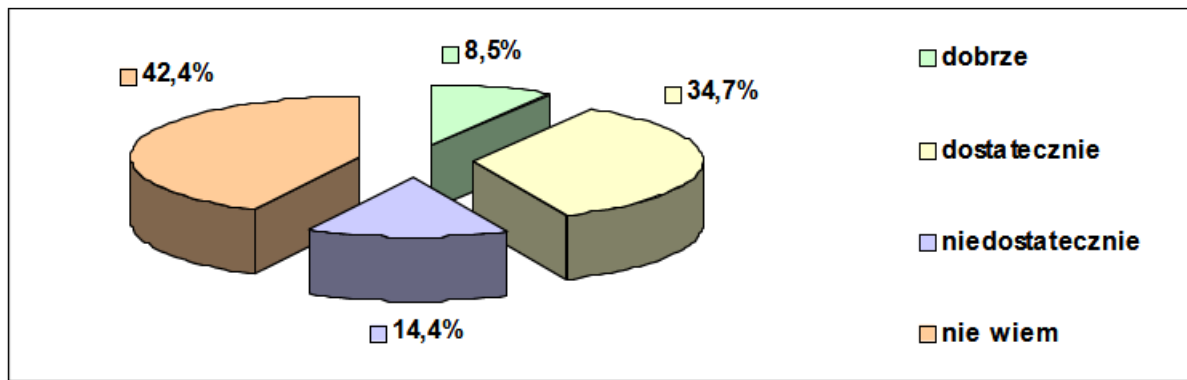
Na koniec 2020 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy oraz osoby ze stażem pracy do 1 roku do 5 lat. Najmniej bezrobotnych w 2020 r. było w następujących grupach: osób w wieku powyżej 60 lat, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca, osób z wykształceniem wyższym oraz osób ze stażem pracy 30 lat i więcej.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat.

Wśród ogółu bezrobotnych 319 osób (w tym 211 kobiet) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy –130 osób (86 k.) było w wieku do 30. roku życia, w tym 72 osoby (43 k.) do 25. roku życia, 142 osoby (108 k.) były długotrwale bezrobotne, 86 osób (33 k.) było w wieku powyżej 50 lat, 78 osób (73 k.) posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 36 osób (21 k.) było niepełnosprawnymi.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 43% badanych uznało działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu za dobre lub dostateczne. Jednocześnie 14,4% pytanych oceniło je jako niedostateczne, a 42,4% respondentów nie potrafiło tych działań ocenić.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający.

Dane na temat liczby rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim z powodu bezdomności w latach 2018-2020 zamieszczono w poniżej tabeli.

Tabela 38. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	17	10	12
liczba osób w rodzinach	18	10	12

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań w gminie zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższa tabela prezentuje dane w tym zakresie.

Tabela 39. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	157 056,86	154 802,39	148 549,37

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

W latach 2018-2020 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Starogard Gdański malała, zaś wahaniom ulegała wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień, które to dane prezentuje kolejna tabela.

Tabela 40. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	109 152,77	120 372,96	93 553,37
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	17 791,06	18 975,23	10 293,28
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1 200,00	1 732,51	2 425,00
razem	128 143,83	141 080,70	106 271,65

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. W latach 2018-2020 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, wzrosła i wyniosła odpowiednio: 48, 42 i 48 osób. W analizowanym okresie Komisja występowała z wnioskami do

sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 3 osób w 2018 r. i 2 osób w 2019 r. i 2020 r.

W analizowanym okresie GKRPA kontaktowała się z 7 osobami w 2018 r., 11 osobami w 2019 r. i 8 osobami dotkniętymi tym problemem w 2020 r. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Starogardzie Gdańskim przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 41. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	4	4	4

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starogardzie Gdańskim.

Tabela 42. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	48	42	48
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	2	2

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starogardzie Gdańskim.

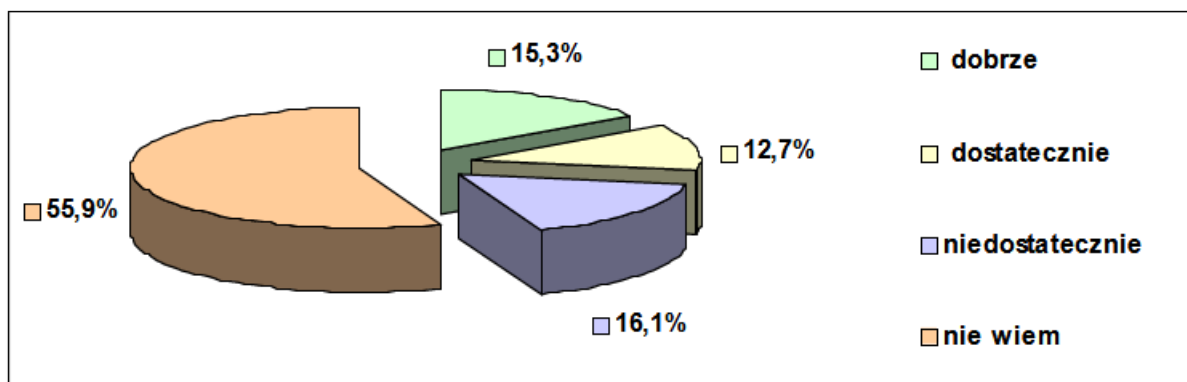
Tabela 43. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	7	11	8
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starogardzie Gdańskim.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano respondentów w badaniu ankietowym. 15,3% badanych uznało te działania za dobre, a 12,7% za dostateczne. 16,1% ankietowanych uznało je za niedostateczne, a 55,9% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zilustrowano na wykresie zamieszczonym poniżej.

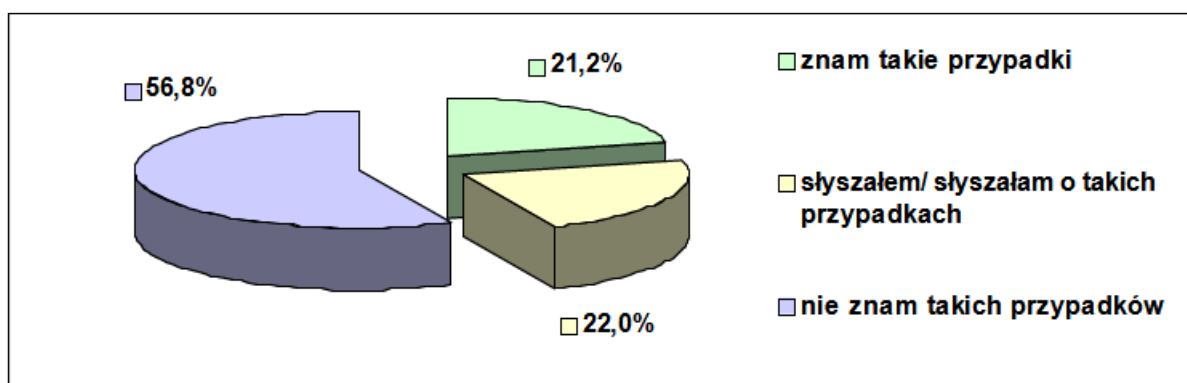
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym respondenci odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

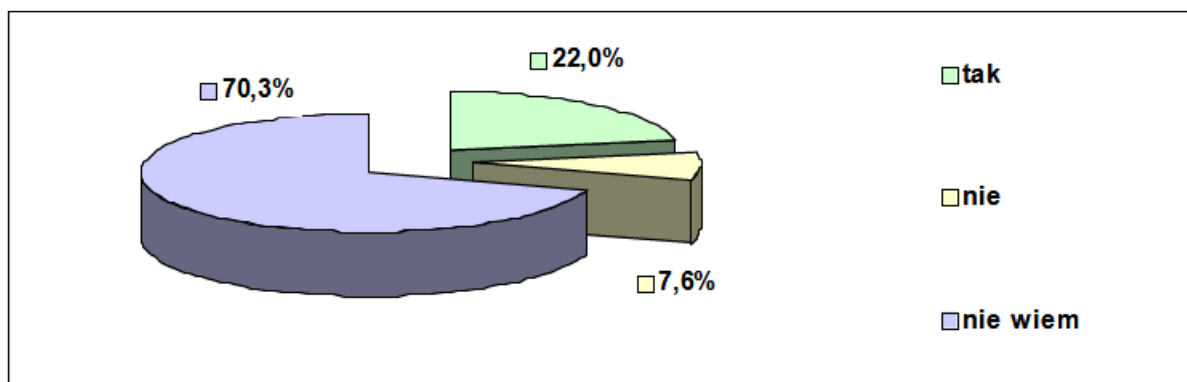

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dość niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 21,2% respondentów twierdzi, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie, a kolejne 22% badanych o takich przypadkach słyszało. Jednocześnie 56,8% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, 22% badanych odpowiedziało twierdząco. Wysoki odsetek (70,3%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 10. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej. Te działania podejmowane są w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

Funkcjonowanie w gminie **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** reguluje nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 2010 roku. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele policji, ośrodka pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, prokuratury czy organizacji pozarządowych. Głównym zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę osób doznających przemocy w rodzinie, w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty”, oraz integrowanie i koordynowanie działań wymienionych podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych przemocą.

Procedura „Niebieskie Karty” jest wdrażana i prowadzona w ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania

przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Starogard Gdański prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 44. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	9	9	9
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	153	154	153
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	25	37	31
w tym sporządzone przez Policję	17	19	26
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	5	11	2
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	25	21	32
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	37	46	54
liczba spraw sądowych	-	-	-

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Starogardzie Gdańskim.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 17 rodzinom (26 osobom w rodzinach) w 2018 r., 20 rodzinom (30 osobom w rodzinach) w 2019 r. i 17 rodzinom (26 osobom w rodzinach) w 2020 r. Pomocy z powodu narkomanii udzielono 7 rodzinom (7 osobom w rodzinach) w 2019 r. i 2 rodzinom (2 osobom w rodzinach) w 2020 r. W analizowanym okresie wsparcie ze względu na przemoc w rodzinie przyznawano 10 rodzinom (37 osobom w rodzinach) w 2018 r., 10 rodzinom (35 osobom w rodzinach) w 2019 r. i 16 rodzinom (66 osobom w rodzinach) w 2020 r.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne

uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych i profilaktycznych. Do analizy przedłożono 8 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów:

- Szkoły Podstawowej w Brzeźnie Wielkim (liczba uczniów: 93, liczba nauczycieli: 15),
- Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Suminie (liczba uczniów: 158, liczba nauczycieli: 24),
- Szkoły Podstawowej w Dąbrówce (liczba uczniów: 63, liczba nauczycieli: 15),
- Szkoły Podstawowej w Rokocinie,
- Szkoły Podstawowej w Trzcińsku (liczba uczniów: 85, liczba nauczycieli: 12),
- Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy w Jabłowie (liczba uczniów: 240, liczba nauczycieli: 37),
- Zespół Kształcenia i Wychowania w Rywałdzie (liczba uczniów: 197, liczba nauczycieli: 32),
- Technikum im. gen. Józefa Hallera w Owidzu (liczba uczniów: 680, liczba nauczycieli: 58).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że spośród ośmiu ankietowanych placówek siedem zatrudnia logopedę, sześć zatrudnia pedagoga i psychologa, cztery placówki zatrudniają doradcę zawodowego, a dwie zapewniają opiekę pielęgniarską. Uczniowie wszystkich placówek mają dostęp do internetu, siedmiu do boiska sportowego, a sześciu do sali gimnastycznej. W trzech placówkach utworzono oddziały integracyjne. Dożywianie uczniów prowadzi sześć szkół. Siedem szkół zapewnia opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz organizuje nauczanie indywidualne. Oferują także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, rewalidacyjne, a także terapię pedagogiczną.

Wszystkie szkoły mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Są wśród nich różne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: przedmiotowe, językowe, plastyczne, artystyczne, muzyczno-taneczne, techniczne, szachowe, sportowe, a także zajęcia rozwijające kompetencje społeczne oraz kreatywność.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 45. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	4	9	4
sięganie po alkohol	1	3	7
sięganie po narkotyki	–	–	8
niszczenie mienia szkolnego	1	3	7
kradzieże na terenie szkoły	–	–	8
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	2	2	6
udział w grupach negatywnych	1	1	7
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	3	8	5
autoagresja	2	5	6
ucieczki z domu	–	–	8
przestępczość ujawniona	1	1	7
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	3	5	5

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 46. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	39
zaniedbanie	12

uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	3
przemoc w rodzinie	4
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów stwierdzono 9 przypadków palenia papierosów, 8 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, po 5 przypadków wymagających nadzoru kuratora sądowego oraz autoagresji, po 3 przypadki niszczenia mienia szkolnego oraz sięgania po narkotyki, 2 przypadki dyskryminacji w grupie rówieśniczej, a także po 1 przypadku przestępczości ujawnionej oraz udziału w grupach negatywnych. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 39 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 12 przypadków zaniedbań, 4 przypadki przemocy w rodzinie, 3 przypadki uzależnienia oraz 1 przypadek przestępczości.

Przedstawiciel jednej z badanych placówek zauważył wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat wskazując na izolację społeczną i brak poczucia własnej wartości.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowalająca. Do podmiotów, z którymi szkoła najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na wsparcie finansowe (stypendia sportowe i naukowe) i rzeczowe, a także udostępnianie sprzętu komputerowego do pracy zdalnej.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie jest świadczona we współpracy z instytucjami pomocowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Umożliwiany jest uczniom kontakt i konsultacje ze specjalistami –

pedagogami, psychologami i terapeutami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, zatrudnienia psychologa na pełny etat lub zwiększenia liczby godzin jego pracy. Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga też zintensyfikowania kontaktów z rodzicami oraz ścisłej współpracy z instytucjami wspierającymi pracę szkoły.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Starogard Gdański wynika, że w latach 2018-2020 liczba osób w wieku poprodukcyjnym ulegała wahaniom, podobnie jak udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 47. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców gminy ogółem	16 721	16 361	16 431
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2 123	2 396	2 139
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	12,7%	14,6%	13,0%

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Analizując dane, nie można wysnuć jednoznacznego wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym w kraju tendencje i zaczyna się starzeć. Niemniej udział osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2019-2020 był wyższy niż w pierwszym roku analizy, co jednak może świadczyć, iż mamy w gminie do czynienia z tym zjawiskiem.

W ramach swojej działalności Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 48. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	3	4	3
liczba osób w rodzinach	3	4	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym poproszono o wskazanie problemów, jakie najczęściej dotyczą osoby starszych w gminie. Respondenci wskazywali głównie na samotność, niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej oraz problemy komunikacyjne, a także bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zwrócono także uwagę na brak oferty spędzania czasu wolnego (brak klubu seniora) oraz marginalizację i wykluczenie społeczne.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez 1,5%. Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinii należałoby wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim wynika, że w latach 2018-2020 niepełnosprawność była drugim, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2018-2020.

Tabela 49. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	144	131	136
liczba osób w rodzinach	350	290	293

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.

Należy dodać, że w 2020 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał 705 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi

świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Starogardzie Gdańskim dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 50. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	64	48	65
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	170	146	151
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	52	40	37
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	89	74	87
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	29	32	27

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Starogardzie Gdańskim.

Należy dodać, iż orzeczenia o niepełnosprawności są wydawane osobom, które nie ukończyły 16 roku życia, natomiast orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydawane są osobom powyżej 16. roku życia, przy czym, w zależności od stanu zdrowia, osoby te kwalifikowane są do jednej z trzech grup.

Analizując dane odnoszące się do orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, można zauważyć, że o ile liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności była różna w poszczególnych latach, o tyle malała liczba orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności. A to oznacza, że ubywało w gminie osób wymagających stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 51. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach	20	12	14

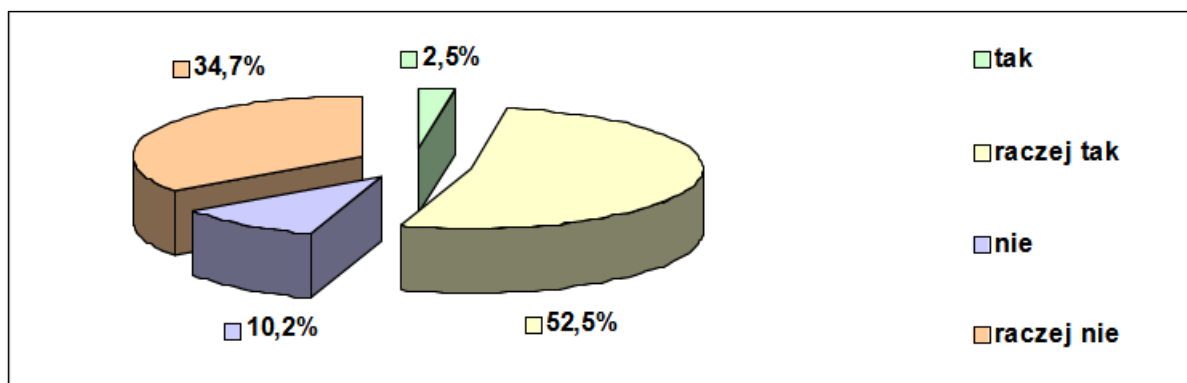
rehabilitacyjnych			
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	26	29	27
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	14	9	9

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim.

W badaniu ankietowym zapytano respondentów o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie, w odpowiedzi wymieniano najczęściej bariery architektoniczne, brak ofert pracy, utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych oraz brak odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, dyskryminację oraz problemy finansowe.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych zamieszkujących gminę, w badaniu ankietowym sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Ponad połowa mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, a 44,9% badanych nie podziela tej opinii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2020 r. na terenie gminy funkcjonowało ponad 40 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę wsparcia lokalowego, doradztwa i konsultacji oraz konkursu na realizację zadania publicznego z zakresu rozwoju kultury fizycznej na terenie gminy Starogard Gdański. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 52. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2020 r.

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
1.	Fundacja „Wojtusiowa Izba”	Jabłowo
2.	Fundacja „Luxsfera”	Owidz
3.	Fundacja „4 Horses”	Rokocin
4.	Krąg Nowe Horyzonty	Krąg
5.	Kociewskie Stowarzyszenie Edukacji i Kultury „Ognisko”	Koteże
6.	Kociewiaczy dla Hospicjum	Nowa Wieś Rzeczna
7.	Starogardzkie Stowarzyszenie Pomocy Telefonicznej	Sumin
8.	Stowarzyszenie Kobiety Kwiaty Kociewia	Koteże
9.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Starszych i Niepełnosprawnych Cordis	Szpegawsk
10.	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Przyjazna Szkoła”	Rywałd
11.	Stowarzyszenie Przyjaciół Kokoszkowych	Kokoszkowy
12.	Stowarzyszenie Rewaloryzacji Architektury i Zabytków Ziemi Kociewskiej	Nowa Wieś Rzeczna
13.	Stowarzyszenie Sympatyków Starogardzkiej Koszykówki	Kokoszkowy
14.	Stowarzyszenie „Szwadron Kawalerii im.2 Pułku Szwolężerów Rokitniańskich”	Rokocin
15.	Stowarzyszenie Właścicieli Rasowych Psów i Kotów	Szpegawsk
16.	Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia”	Nowa Wieś Rzeczna
17.	Wiejski Klub Sportowy „Strzał” w Jabłowie	Jabłowo
18.	Klub Abstynenta „Przystań”	Kolincz
19.	Związek Zawodowy Pracowników Domu Pomocy Społecznej w Rokocinie	Rokocin
20.	Kółko Rolnicze – Koło Gospodyń Wiejskich w Jabłowie	Jabłowo
21.	Kółko Rolnicze w Janinie	Janin
22.	Kółko Rolnicze – Koło Gospodyń Wiejskich w Janowie	Janowo
23.	Kółko Rolnicze w Kokoszkowach	Kokoszkowy
24.	Kółko Rolnicze Koteże	Koteże
25.	Kółko Rolnicze w Linowcu	Linowiec
26.	Kółko Rolnicze – Koło Gospodyń Wiejskich w Lipinkach Szlacheckich	Lipinki Szlacheckie
27.	Kółko Rolnicze w Okolu	Okole
28.	Kółko Rolnicze - Kolo Gospodyń Wiejskich w Rokocinie	Rokocin
29.	Kółko Rolnicze - Kolo Gospodyń Wiejskich w Grabowie	Grabowo

30.	Kółko Rolnicze - Kolo Gospodyń Wiejskich w Kolinczu	Kolincz
31.	Kółko Rolnicze - Kolo Gospodyń Wiejskich w Zdunach	Zduny
32.	Kółko Rolnicze w Sucuminie	Sucumin
33.	Kółko Rolnicze – Kolo Gospodyń Wiejskich w Suminie	Sumin
34.	Kółko Rolnicze w Trzcińsku	Trzcińsk
35.	Kółko Rolnicze w Ciecholewach	Ciecholewy
36.	Ochotnicza Straż Pożarna w Klonówce	Klonówka
37.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kręgu	Krąg
38.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rokocinie	Rokocin
39.	Ochotnicza Straż Pożarna w Siwiałce	Siwiałka
40.	Ochotnicza Straż Pożarna w Sucuminie	Sucumin
41.	Ochotnicza Straż Pożarna w Suminie	Sumin
42.	Stowarzyszenie Przewodników Turystycznych „Przewodnik Kociewski”	Owidz
43.	Stowarzyszenie Rodziców i Nauczycieli „Szkoła Bezpieczna, Przyjazna i Radosna”	Dąbrówka
44.	„Prospołeczni”	Nowa Wieś Rzeczna
45.	Stowarzyszenie Starogardzkie Rodziny	Okole
46.	Kociewski Związek Hodowców Gołębi Rasowych i Drobrego Inwentarza	Krąg
47.	Fundacja Ochrony Zasobów Środowiska „Viridi”	Rywałd
48.	Stowarzyszenie „Przyjaciele Grodziska Owidz”	Owidz

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

W 2020 r. w gminie Starogard Gdański funkcjonowało 6 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 53. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

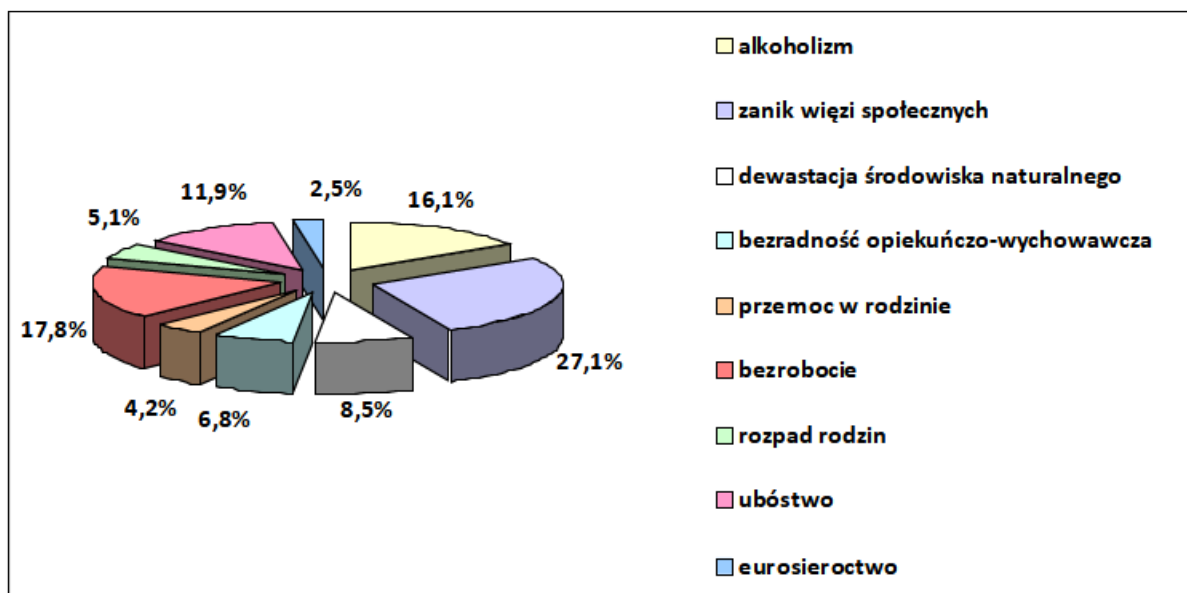
lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Dąbrówce	ul. Starogardzka 25, 83-212 Dąbrówka
2.	Parafia pw. św. Wawrzyńca w Jabłowie	ul. Szkolna 2, 83-211 Jabłowo
3.	Parafia pw. św. Katarzyny w Klonówce	ul. Kościelna 32, 83-130 Klonówka
4.	Parafia pw. św. Barbary w Kokoszkowy	ul. Szkolna 8, 83-207 Kokoszkowy
5.	Parafia pw. św. Jana Chciela w Suminie	Sumin 47, 83-200 Starogard Gd.
6.	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Kręgu	ul. Sikorskiego 9, 83-200 Starogard Gd

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowanego poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Respondenci najczęściej wskazywali: zanik więzi społecznych, bezrobocie, alkoholizm. W dalszej kolejności: ubóstwo, dewastację środowiska naturalnego, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, rozpad rodzin, przemoc w rodzinie i eurosieroctwo.

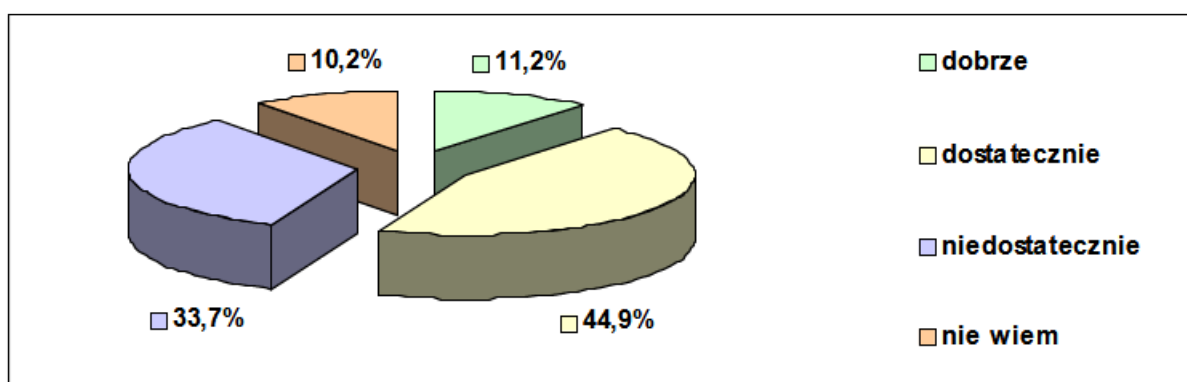
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych (pikników rodzinnych, festynów, koncertów) oraz wydarzeń kulturalnych i sportowych, a także warsztatów tematycznych, wykładów i prelekcji. Zwrócono również uwagę na podejmowanie inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, szczególnie osób niepełnosprawnych.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej organizowanie akcji charytatywnych, realizowanie inicjatyw i projektów obywatelskich oraz rozwój przedsiębiorczości,

a także zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych. Zwrócono też uwagę na potrzebę poprawy jakości stanu środowiska.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Zdaniem 11,2% respondentów jest ona dobra, z kolei 44,9% ankietowanych przyznało, że jest dostateczna. Jednocześnie 33,7% badanych uznało ją za niedostateczną. Ponad 10% pytanych nie było w stanie jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

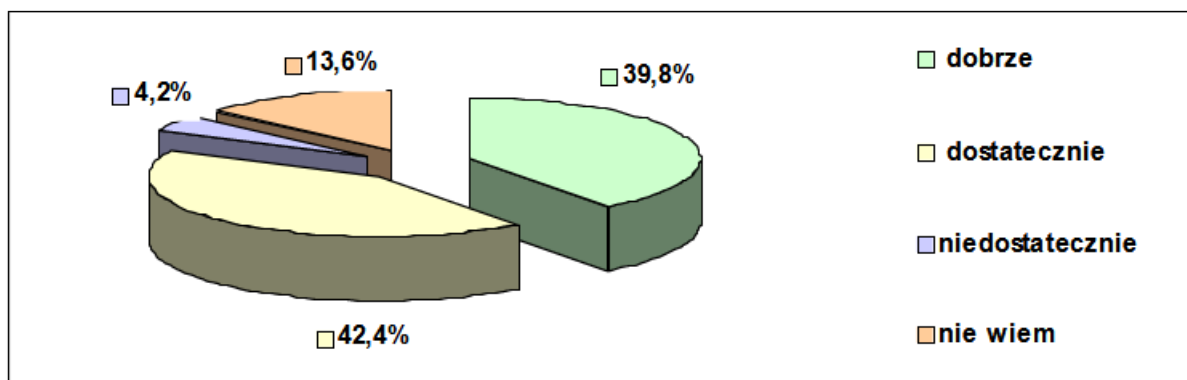
Wykres 13. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina Starogard Gdański jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem zdecydowana większość respondentów (82,2%) wyraziło w tej kwestii opinię pozytywną. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

20. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans kobiet i mężczyzn jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn.

W latach 2018-2020 w gminie Starogard Gdański zwiększał się udział procentowy kobiet w ogóle ludności gminy. Dane w tym zakresie przedstawia tabela.

Tabela 54. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba ludności gminy ogółem	16 721	16 361	16 431
liczba kobiet	8 150	8 173	8 217
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	48,74%	49,95%	50,00%

Dane Urzędu Gminy Starogard Gdański.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim w latach 2018-2020 kobiety stanowiły większość ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 55. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba bezrobotnych ogółem	275	266	367
liczba bezrobotnych kobiet	192	177	235
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	70,9%	66,5%	64,0%

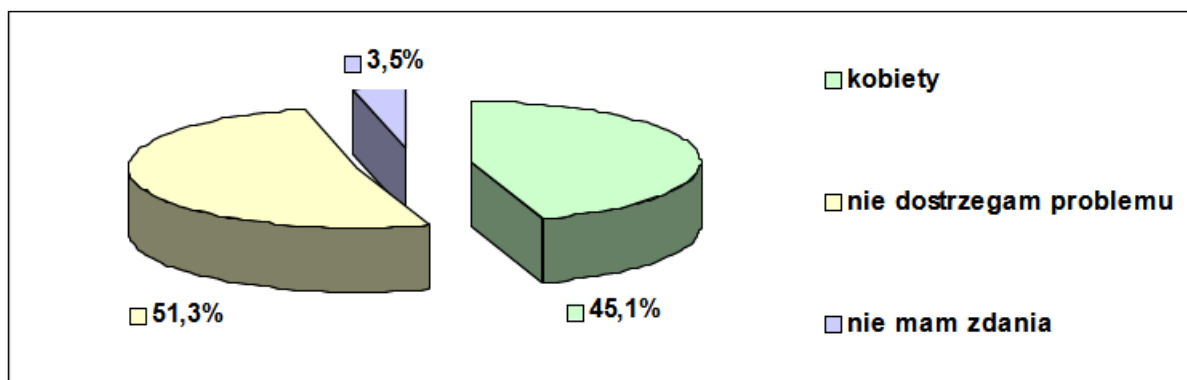
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim.

Kobiety przeważały w zdecydowanej większości wyróżnionych kategorii osób pozostających bez pracy, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, wykształcenie i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat. Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, a jednocześnie implikuje konieczność podejmowania działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, uwzględniając szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w tym zakresie przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety. Do analizy przedłożono w sumie 113 ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 15. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

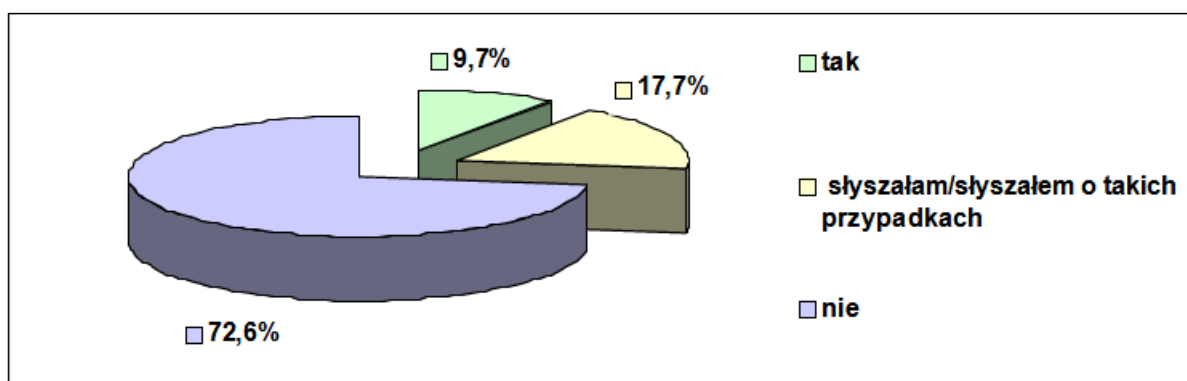

Dane z badania ankietowego.

Ponad 45% ankietowanych uważa, że bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Ponad połowa pytanym nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu, a 3,5% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę respondentów na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn w lokalnym środowisku. Ponad 72% badanych odpowiedziało, że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie 17,7% badanych przyznało, że słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a 9,7% ankietowanych spotkało się z takimi przypadkami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

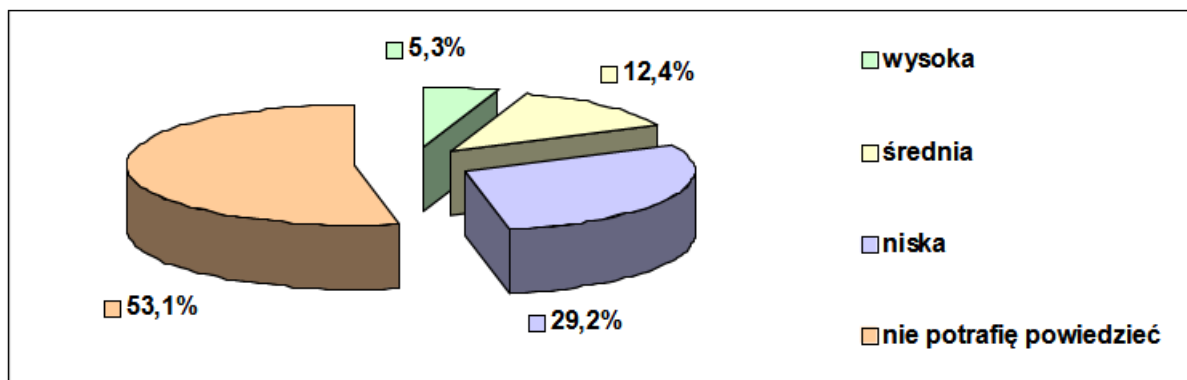
Wykres 16. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu równości szans kobiet i mężczyzn w gminie. Według 5,3% badanych skala problemu na terenie gminy jest wysoka, 12,4% respondentów przyznało, że jest średnia, a 29,2% badanych, że jest niska. Ponad 50% ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii. Poniższy wykres ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

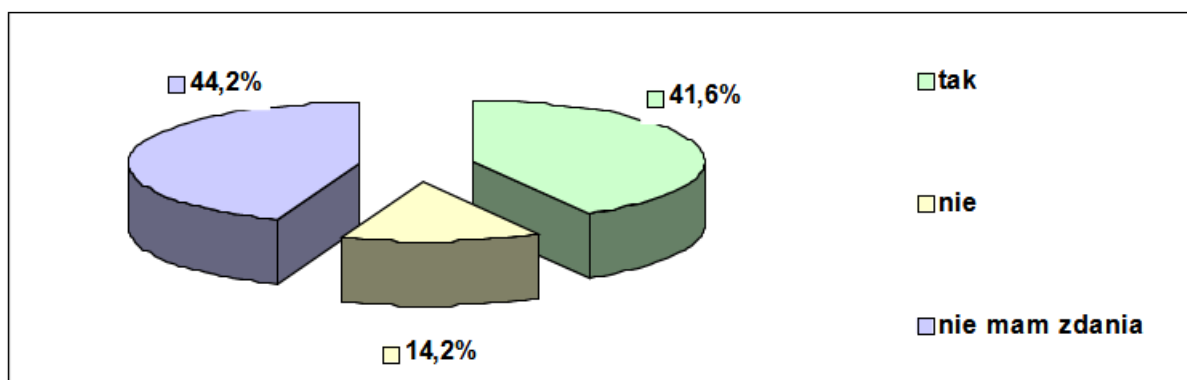
Wykres 17. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 18. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Ponad 41% badanych potwierdziła potrzebę prowadzenia takich działań. Jednocześnie 14,2% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne, a 44,2% respondentów nie potrafiło rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz wyrównywania szans kobiet i mężczyzn. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy i płace (po 34%), życie rodzinne (17%) oraz awans zawodowy (15%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie.

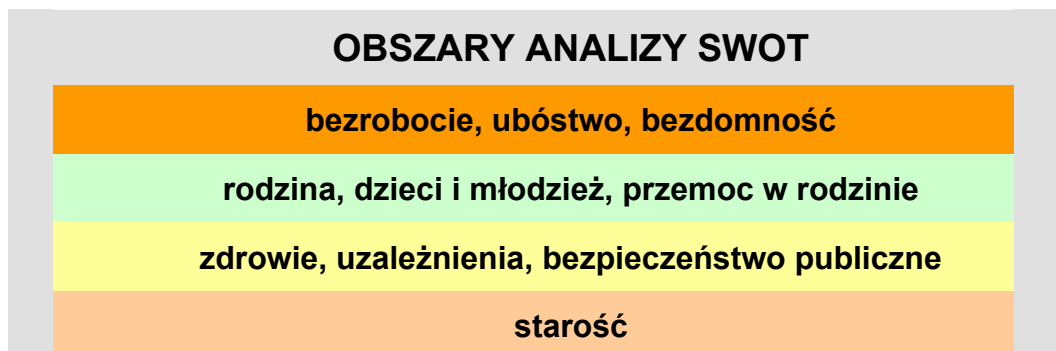
Analizując uzyskane odpowiedzi, daje się zauważyć znaczny odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Może to dowodzić stosunkowo niewielkiej znajomości problemów, o których traktowała ankieta, a co za tym idzie, także skutków, jakie te problemy powodują w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

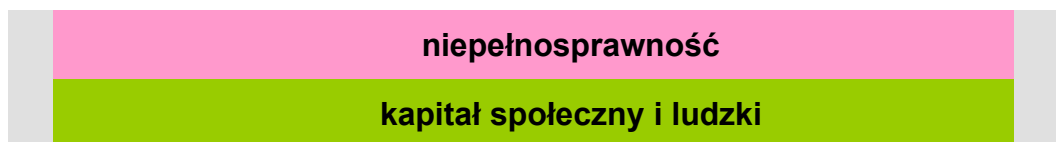
21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie • inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • prowadzenie działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • organizowanie przedsięwzięć na rzecz poprawy sytuacji osób ubogich i zagrożonych ubóstwem • realizowanie programów lub projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie	• ograniczone działania na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet
szanse	zagrożenia
• stale rosnące zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie • zwiększające się zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • rosnąca liczba ofert pracy dla bezrobotnych • dostępność środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w gminie • wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi	• wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet • nieefektywne działania aktywizujące dla bezrobotnych • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • brak zainteresowania osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych

na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością • niezwiększająca się liczba osób i rodzin ubogich	
--	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na mocne strony, którymi są głównie: podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie, inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, prowadzenie działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej, a także diagnozowanie problemu bezdomności w gminie.

Szczegółowej uwagi i intensyfikacji działań w tym obszarze wymagają jednak wskazane zagrożenia, do których należą: wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet, nieefektywne działania aktywizujące dla bezrobotnych, brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej oraz brak zainteresowania osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • dysponowanie placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do	

pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie	
szanse	zagrożenia
• nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • spadek liczby rodzin dysfunkcyjnych • niewzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie	• wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej i przedszkolnej • niezmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na wskazane mocne strony, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej i przedszkolnej oraz niezmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze	
szanse	zagrożenia
• brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze	• wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych

i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów oraz programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze. Niemniej należy również zwrócić uwagę na wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej	• brak dostępu osób starszych do takich form wsparcia, jak klub seniora czy dom dziennego pobytu (powstaje klub seniora z programu Senior+)
szanse	zagrożenia
• niezwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • wystarczające możliwości gminy umożliwiające zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności zawodowej osób starszych	• rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej • występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin • brak dostępu do takich form wsparcia jak kluby seniora, domy dziennego pobytu

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, dysponowanie wystarczającą kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi oraz stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Uwagę zwracają jednak liczne

słabe strony i zagrożenia: brak dostępu osób starszych do takich form wsparcia, jak klub seniora czy dom dziennego pobytu, rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej czy występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji w gminie.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy - organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy - likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy - informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych - prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością	brak monitorowania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy
szanse	zagrożenia
- społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - oferty pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy - zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców	- wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w gminie - zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej - wzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych - wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących

im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością.

Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich m.in.: brak monitorowania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy, wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w gminie, wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych, wzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych oraz zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych	•

formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu	
szanse	zagrożenia
• odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • wpływ środków zewnętrznych pozwalających m.in. na podniesienie skuteczności realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną	

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu oraz popularyzowanie wśród mieszkańców gminy informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych. Należy także podkreślić dostosowaną do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej, możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej, inicjowanie powstawania nowych placówek pomocy społecznej oraz prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.

22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Z uwagi na fakt, że istnieje konieczność zachowania ciągłości działań o charakterze strategicznym, punktem odniesienia dla programowania aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030 powinna być poprzednia strategia, tak aby kontynuować to, co wymaga dalszych inwestycji społecznych oraz wprowadzać zmiany w tych elementach, które wymagają korekty z uwagi na współczesny kontekst społeczny, gospodarczy, środowiskowy, czy także ten związany ze skutkami pandemii koronawirusa. W ramach oceny wdrożenia poprzednio realizowanej strategii wskazano m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas jej wdrażania, najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

Większość z założeń przedstawionych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2014-2020 została zrealizowana. Najbardziej istotne działania to:

- objęcie pomocą społeczną i pracą socjalną rodzin dotkniętych problemami, zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- realizacja programu „Wspieraj Seniora”;
- organizacja prac społecznie użytecznych;
- zacieśnienie współpracy z wymiarem sprawiedliwości;
- ścisła współpraca z placówkami systemu oświaty;
- rozwijanie sieci usług dla osób starszych;
- zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w ofercie środowiskowych domów samopomocy;
- wdrożenie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy oraz wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- brak środków finansowych na realizację niektórych zadań strategii, w tym utworzenie Klubu Seniora.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-kompensacyjnych;
- pomoc psychologiczna dla rodzin doświadczających przemocy;
- zorganizowanie Klubu Seniora.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- konsekwentne realizowanie programów gminnych dotyczących przeciwdziałania przemocy, wspierania rodziny, zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii;
- rozszerzenie wachlarza usług pracy socjalnej;
- utworzenie Klubu Seniora;
- wsparcie psychologiczne dla rodzin doświadczających przemocy;
- rozwinięcie i poszerzenie oferty wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

- Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie Starogard Gdański;
- Gminny program wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- Program przeciwdziałania narkomanii w gminie wiejskiej Starogard Gdański;
- Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych gminy Starogard Gdański.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4, co oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Realizację założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, uznano jako zrealizowanie w większości założeń programowych. Powodem nierozpoczętych działań był deficyt środków finansowych.

Działania ocenione najwyżej:

- współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi;
- przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa;
- rozszerzenie wachlarza usług pracy socjalnej;
- wdrożenie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy oraz wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- objęcie pomocą społeczną i pracą socjalną rodzin dotkniętych problemami społecznymi, zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- organizacja prac społecznie użytecznych.

Działania ocenione najniżej:

- kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-kompensacyjnych;
- pomoc psychologiczna dla rodzin w kryzysie oraz doświadczających przemocy.

III. PROGRAMOWANIE

Wyniki diagnozy problemów społecznych, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii i wnioski płynące z tej oceny pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030. Zostały one przedstawione w formie wizji i misji, celów i kierunków działań. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
- 2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
- 3. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie**
- 4. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
- 5. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
- 6. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**

7. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Gmina Starogard Gdański zapewnia wysoki poziom i jakość życia mieszkańcom, umożliwiając szeroką dostępność do usług społecznych oraz tworząc warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Tworzenie warunków dla rozwoju oraz godnego życia mieszkańców gminy poprzez podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych”.

Realizacja zaprogramowanych celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań pozwoli na wypełnienie przyjętej misji oraz przyczyni się do rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie gminy, a także zapobiegania problemom i trudnościom, z jakimi borykają się jej mieszkańcy.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wytyczne w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030 cele zostaną zrealizowane przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, umożliwi funkcjonowanie w poczuciu poszanowania godności, a także przyczyni się do eliminowania dysfunkcji i zapewni równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. – OGRANICZANIE UBÓSTWA, BEZROBOCIA I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Pomoc mieszkańcom dotkniętym i zagrożonym ubóstwem.	1. Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 2. Aktywne ograniczanie zjawiska dziedziczenia biedy oraz wyuczonej bezradności poprzez m.in. podejmowanie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz z Kościołem. 4. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. 5. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem.	działania ciągłe

2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i wsparcie dla osób poszukujących pracy.	1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami. 5. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 6. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 7. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci.	działania ciągłe w zależności od potrzeb
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	34 448 503,40	25 000 000,00	UG/GOPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	zł	312 248,00	400 000,00	UG/GOPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	495	510	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	300	250	GOPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	358	300	GOPS	raz w roku
bezdomności	osoba	12	12	GOPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu	%	5,4	6	GOPS	raz w roku

pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy					
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	576	650	GOPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	12	20	GOPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	367	300	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	235	200	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	1,92	1,5	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki przedszkolne, placówki oświatowe.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	1. Udzielanie rodzinom pomocy z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 3. Promowanie prawidłowego modelu rodziny i edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 5. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego. 6. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 7. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, Kościoła.	działania ciągłe
2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych,	1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie	działania ciągłe

udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	interwencji w tym zakresie. 2. Rozpoznawanie i zabezpieczanie potrzeb społecznych dzieci i młodzieży, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.	
3. Przeciwdziałanie problemom uzależnień, pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.	1. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej. 2. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie. 3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego. 4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.	działania ciągłe

	5. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy. 6. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych. 7. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej	rodzina	316	340	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	64	80	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	167	220	GOPS	raz w roku

liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	20	30	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	rodzina	17	15	GOPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	2	5	GOPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	16	20	GOPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	31	35	ZI	raz w roku
liczba świadczeń rodzinnych	świadczenie	28 982	32 000	GOPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	155	170	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	84	90	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy

placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice	Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	indywidualni.
--	--	---------------

CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Aktywna polityka senioralna – realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 4. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych oraz rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 5. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Poszerzanie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 7. Podjęcie działań w celu utworzenia Klubu Seniora na terenie gminy.	działania ciągłe

	8. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.	
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych i podejmowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 5. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne.	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	2 139	3200	UG	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	13	16	UG	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem	osoba	29	40	GOPS	raz w roku

z pomocy społecznej					
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	136	140	GOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	3	6	GOPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	12	20	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.	1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej oraz realizowanie programów zdrowotnych. 3. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 4. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 5. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców.	działania ciągłe
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie.	1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu.	działania ciągłe
3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych	1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 2. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu	działania ciągłe

i w otoczeniu domowym uczniów.	eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 3. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków. 4. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.	
---------------------------------------	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	działanie	10	15	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	72	80	UG, NGO-s, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne	raz w roku
badania	badanie	4	4	UG, NGO-s, ,	raz w roku

profilaktyczne mieszkańców				placówki ochrony zdrowia	
badania profilaktyczne dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	1	3	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przestępstwa popełnione na terenie gminy	przestępstwo	114	120	Policja	raz w roku
liczba i wartość zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców	inwestycja/zł	76/18 420 537,70	80/20 000 000,00	UG	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

rekreacyjne, świetlice.		
-------------------------	--	--

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA,
WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 6. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin. 7. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy	działania ciągłe
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa	1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy.	działania ciągłe

obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania. 3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami. 4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.	
---	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	26	26	GOPS	raz w roku
liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie,	organizacja	40	50	UG, NGO-s	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	5	8	UG, GOPS, ZI, GKRPA, NGO-s	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	49	55	UG, rady sołeckie	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. – OGRANICZANIE UBÓSTWA, BEZROBOCIA I BEZDOMNOŚCI.	- ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo,

	- zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE	- sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
CEL STRATEGICZNY 3. – PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.	- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym,

	- podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. – DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.	- zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
CEL STRATEGICZNY 5. – ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO.	- podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet gminy; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2027 ujęto poziom wydatków Gminy w 2020 r. z działów klasyfikacji budżetowej: 801 – oświata i wychowanie, 851 – ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 853 – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 – edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina, który w 2020 r. wynosił 56 859 640 zł.

W kolejnych latach wdrażania założeń strategii szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację tych zadań będzie nie niższa niż w roku 2020, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2020 roku) i roku ostatniego badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Obok prowadzonego cyklicznie monitoringu Strategia podlegać będzie procesowi ewaluacji. Celem ewaluacji, w odróżnieniu od monitoringu jest usprawnienie danego projektu. Ewaluacja musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm gminy, nie tylko jego tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd gminy, jego jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030 powstaje w drugim roku trwania pandemii koronawirusa.

Trudno na obecnym etapie oszacować skutki, jakie pandemia może spowodować, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej kraju, a co za tym idzie gminy. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;

- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców gminy;
- bezrobocie – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;
- problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy się jednak liczyć w trzech wymienionych na końcu obszarach: bezrobocie, pomoc społeczna i kwestia problemów uzależnień z możliwymi odstępstwami od poczynionych założeń. W związku z tym należy bacznie monitorować zagrożenia dotyczące miejscowego rynku pracy oraz kwestii bezrobocia i w razie wystąpienia niekorzystnych tendencji dostosować odpowiednio strukturę i zasoby pomocy społecznej do zapobiegania możliwym niepożądanym skutkom, mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny oraz Opieki nad Dzieckiem i Rodziną;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii;
5. Program Współpracy Gminy Starogard Gdański z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele organizacji pozarządowej z terenu gminy.

Projekt: „Kulturalna Gmina.”

Wnioskodawca projektu:

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu Grodzisko Owidz,
ul. Rycerska 1, 83-211 Owidz.

Cel główny projektu:

Kreatywne spędzanie wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja społeczna.

Miejsce realizacji projektu:

Świetlice wiejskie, boiska i szkoły z terenu gminy.

Beneficjenci projektu:

Dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, młodzież, dorośli i seniorzy

Partnerzy:

Stowarzyszenie „Przyjaciele Grodziska Owidz”, szkoły gminne, koła gospodyń wiejskich.

Czas realizacji projektu: 2021 r.

Projekt: „Szkoła dla rodziców.”

Wnioskodawca projektu:

Technikum im. gen. J. Hallera w Owidzu, ul. Szkolna 6, 83-211 Jabłowo.

Cel główny projektu:

Zapewnienie wsparcia rodzinom borykającym się z trudnościami w procesie wychowania.

Miejsce realizacji projektu:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Beneficjenci projektu:

Rodzice dzieci z trudnościami w zachowaniu, z niepełnosprawnością, rodzice bezradni w spawach opiekuńczo-wychowawczych.

Partnerzy:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Poradnia Zdrowia Psychicznego, specjaliści z zakresu zdrowia psychicznego, pedagodzy.

Czas realizacji projektu: wrzesień 2021 - czerwiec 2022.

Projekt: „Profilaktyka zdrowia psychicznego – przemoc domowa, alkoholizm.”

Wnioskodawca projektu:

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Suminie,
Sumin 38, 83-200 Starogard Gdański.

Cel główny projektu:

Zapobieganie przemocy i zachowaniom niewłaściwym wobec dzieci i dorosłych, Psychoedukacja rodzin z trudnościami wychowawczymi i emocjonalnymi.

Miejsce realizacji projektu:

Gmina Starogard Gdański.

Beneficjenci projektu:

Społeczność gminy.

Partnerzy:

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Suminie.

Czas realizacji projektu:

Projekt: „Wsparcie dla rodzin z trudnościami wychowawczymi.”

Wnioskodawca projektu:

Publiczna Szkoła Podstawowa w Rokocinie,
ul. Parkowa 2, 83-200 Starogard Gdański.

Cel główny projektu:

Objęcie wsparciem i pomocą rodzin, które borykają się z trudnościami, dostęp do terapii rodzinnej i długotrwałych oddziaływań korekcyjnych wobec rodziców bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Miejsce realizacji projektu:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Beneficjenci projektu:

Mieszkańcy miasta i gminy.

Partnerzy:

Terapeuci, specjaliści zdrowia psychicznego, pedagodzy.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Starogard Gdański na lata 2021-2030 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT.....	61
Tabele	
Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”.....	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”.....	4
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020.....	16
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020.....	16
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020.....	17
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2020 r.....	17
Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne.....	18
Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej na terenie gminy w latach 2018-2020.....	18
Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2018-2020.....	19
Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2018-2020.....	19
Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020....	19
Tabela 12. Placówki systemu oświaty w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	20
Tabela 13. Wykaz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	20
Tabela 14. Placówki kultury w gminie w 2020 r.....	21
Tabela 15. Wykaz placówek kultury w 2020 r.....	21
Tabela 16. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2020 r.....	23
Tabela 17. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w gminie w 2020 r.....	23
Tabela 18. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2018-2020.....	25
Tabela 19. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r..	26
Tabela 20. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r..	26
Tabela 21. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020.....	27
Tabela 22. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020.....	28
Tabela 23. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.....	28
Tabela 24. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.....	28
Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020.....	29
Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2018-2020.....	31
Tabela 27. Asystenci rodziny w gminie w latach 2018-2020.....	32
Tabela 28. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020.....	32
Tabela 29. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2018-2020.....	33
Tabela 30. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2018-2020.....	33
Tabela 31. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2018-2020.....	33
Tabela 32. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2018-2020.....	35
Tabela 33. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.....	36
Tabela 34. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020.....	37
Tabela 35. Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020.....	38
Tabela 36. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020.....	38
Tabela 37. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.....	39
Tabela 38. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2018-2020.....	41
Tabela 39. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2019.....	41
Tabela 40. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	42
Tabela 41. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020.....	42
Tabela 42. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	42

Tabela 43. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie.....	43
Tabela 44. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2018-2020.....	45
Tabela 45. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020.....	47
Tabela 46. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020.....	48
Tabela 47. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2018-2020.....	49
Tabela 48. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2018-2020.....	50
Tabela 49. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020.....	51
Tabela 50. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020.....	51
Tabela 51. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020.....	52
Tabela 52. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2020 r.....	53
Tabela 53. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy.....	55
Tabela 54. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2018-2020.....	57
Tabela 55. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2018-2020.....	57

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	22
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?.....	22
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?....	23
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?....	24
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	25
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?.....	30
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?.....	40
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?.....	43
Wykres 9. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?.....	43
Wykres 10. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?.....	44
Wykres 11. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?.....	53
Wykres 12. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?..	55
Wykres 13. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?.....	56
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?..	57
Wykres 15. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?..	58
Wykres 16. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?.....	59
Wykres 17. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?59	
Wykres 18. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?.....	60